

5

İŞLETMELERİN FON KAYNAKLARI

FON KAYNAKLARI

Fonlar iki açıdan sınıflandırılabilir:

1. Fon Kaynağına Göre

- Öz Kaynak
- Yabancı Kaynak
- Oto Finansman

2. Vadelerine Göre

- Kısa Vadeli Fonlar (1 yıla kadar)
- Orta Vadeli Fonlar (1-5 yıl)
- Uzun Vadeli Fonlar (5 + yıl)

KISA VADELİ FON KAYNAKLARI

- Vadeleri 1 yıla kadar olan fonlar, kısa vadeli fonlardır.
- Kısa vadeli fonlar, genellikle, döner değerlerin finansmanı için kullanılmaktadır.
- İşletmenin döner değerleri ne kadar yüksek ise, kısa vadeli fon ihtiyacı da o kadar yüksektir.
- Özellikle gelişmekte olan ülkelerde orta ve uzun vadeli finans kaynaklarının yetersiz olması kısa vadeli kaynakların önemini arttırmaktadır.

KISA VADELİ FON KAYNAKLARI

Kısa vadeli fon gereksinimi;

- İşletmenin faaliyet hacmine,
 - Satış ve kredi politikalarına,
 - Sermaye yapısına
 - Mevsimlik ve konjonktürel faktörlere bağlı olarak değişmektedir.
- Kısa vadeli kaynaklar uzun vadeli kaynaklar ile kıyaslandığında daha kolay elde edilir ve daha düşük maliyetlidir.

KISA VADELİ FON KAYNAKLARI

1. Ticari Kredi
2. Ticari Banka Kredileri
3. Avans
4. Stoklar Karşılığı Kredi
5. Finansman Bonosu
6. Menkulleştirme (VDMK)
7. Factoring
8. Diğer Kısa Vadeli Fon Kaynakları

TİCARİ KREDİ

- Ticari kredi veya satıcı kredisi, satıcının malını satabilmek için, alıcıya açmış olduğu bir kredidir.(Satıcının alıcıya tanıdığı ödeme süresi)
- İşletmelerin en çok kullandıkları fon kaynaklarından biridir. Ticari ilişkileri arttıran ve kendiliğinden oluşan fon olarak tanımlanabilir.
- Ticari kredilerin teminatı firmanın ticari itibarıdır.

TİCARİ KREDİ

- Satıcı kredileri satış artırma aracı olarak kullanılmaktadır.
- Kredi kurumlarından borçlanmak için yeterli kredi değerliliğine sahip olmayan sermaye yapısı zayıf ve likidite sıkıntısı olan KOBİ'ler tarafından sıklıkla kullanılmaktadır.
- Günümüzde ticari kredilerin kısa vadeli kaynaklar arasında %40-%50'ler arasında olduğu görülmektedir.

Ticari kredinin iki kullanım şekli vardır:

1. **Açık Hesap** : Alıcının satıcıya herhangi bir ödemedede bulunmadığı ve satıştan doğan alacağın, satıcının defterine alacak, alıcının defterine borç olarak yazıldığı bir hesap türüdür.
2. **Borç Senetleri** : Satıcının, alıcıdan bono veya poliçe istemesidir.

TİCARİ KREDİ

- Ticari kredinin işletmeye bir maliyetinin olduğu unutulmamalıdır.
- Bu maliyet vade farkı şeklinde yansıtılabilir. Örneğin aylık % 2 vade farkı uygulanan ticari kredinin maliyeti yıllık % 24 dır. (Efektifi % 26,8)
Ya da
- Ticari kredi kullanımı nakit iskontosu kullanılmaması demektir. Fırsat maliyetinden söz edilebilir.
- 2/10 Net 30 (30 gün vadeli alacak 10 gün içinde ödenirse yüzde 2 peşin iskontosu yapılacaktır)

TİCARİ KREDİ MALİYETİ

ÖRNEK : 2/10 Net 30 koşuluyla kullanılan ticari kredinin yıllık maliyeti ne kadardır?

$$k = \frac{\text{İskonto Oranı}}{100 - \text{İskonto Oranı}} \times \frac{360}{\text{Kredi Vadesi} - \text{Erken Ödeme Süresi}}$$

$$k = \frac{2}{100 - 2} \times \frac{360}{30 - 10}$$

$$k = 0,0204 \times 18 = 0,3673 = \%36,73$$

TİCARİ KREDİ

Yüksek maliyetine rağmen çok sıklıkla kullanılmaktadır. Çünkü:

- Kredinin kullanımı esnektir, herhangi bir formaliteye bağlı değildir.
- Gereksinim duyulduğu anda kullanılabilir. Banka kredilerinde olduğu gibi başvuru tarihinden itibaren bir bekleme süresi söz konusu değildir.

BANKA KREDİLERİ

- Kısa vadeli banka kredileri, ticari bankalar tarafından en fazla 1 yıl süreli olarak işletmelere verilen kredilerdir.
- Ticari krediden sonra en çok kullanılan kredi türüdür.
- İşletmeler, kısa vadeli banka kredilerini, işletme sermayesi ihtiyaçlarını karşılamak, alacak ve stok finansmanını sağlamak amacıyla kullanırlar.
- Ticari banka kredileri niteliklerine göre **nakdi ve gayri nakdi krediler** olmak üzere sınıflandırılabilir.

Ticari Banka Kredilerinin Çeşitleri

Nakdi Krediler

1. Borçlu Cari Hesap Kredisi
2. Spot Kredi
3. Açık Kredi
4. Alacak Senetleri İskontosu ve İştirası
5. Döviz Kredisi
6. Döviz Endeksli Kredi
7. Eximbank Kredileri

Gayri Nakdi Krediler

1. Teminat Mektupları
2. Kabul Kredileri
3. Akreditif Kredisi
4. Referans Mektupları

Cari Hesap Kredisi

*Banka ile genel kredi sözleşmesi imzalamış olan hesap sahibine, imza ya da teminat karşılığında belirli bir limit dahilinde para çekme yetkisi veren bir hesap türüdür.

*İşletmenin kullandığı kredinin ana para ve faiz ödemelerinin belirli dönemler sonunda (3 ay) yapılır.

*Cari hesapta faiz, kullanılan miktar ve süre dikkate alınarak hesaplanır.

*Genel Kredi sözleşmesi teminatı ile, kefil/kefiller alınarak verilebileceği gibi, gayrimenkul ipoteği, hisse senedi , tahvil vb. menkul kıymetler, vadeli mevduat ya da senet ve/veya çek karşılığında kullanılabilir.

Açık Kredi

- Açık krediler; kredi değeri çok yüksek, mali yapısı ile ilgili herhangi bir risk endişesi duyulmayan işletmelere borçlu cari hesap şeklinde kullanılan kredilerdir.
- Bu tür kredilerde, firma imzası dışında herhangi bir teminat yoktur.
- Kullanılan krediye ilişkin faizler üçer aylık dönemler itibarı ile nakit olarak tahsil edilir.
- Teminat zorunluluğu yoktur ve her an kullanılabilir.

Spot Kredi

- Firmaların kısa süreli nakit ihtiyaçlarını karşılamak için aldığı, vadesi geldiğinde tek seferde ödemesi yapılan kredilerdir.
- Spot kredilerin tutarı, uygulanacak **faiz oranı ve vadesi**, kredinin kullandırıldığı tarihteki piyasa koşulları ve firma ile yapılan görüşmeler sonucunda saptanır ve **kredinin vadesi boyunca değişmez**.
- Faiz oranının hesap açılışında sabitlenmesi ile vade sonunda ödenecek faiz tutarı belli olduğu için nakit yönetimine yardımcı olur.

Spot Kredi

- Spot krediler maksimum 360 güne kadar (aylık, haftalık hatta günlük olarak) kullanılabilir.
- Vade tarihi geldiğinde başlangıçta belirlenen anapara ve faiz tutarının tamamı ödenerek kapatılır.
- Ancak, döviz spot kredilerde vade 18 aya kadar çıkabilmektedir.

Alacak Senetleri İskontosu

* Henüz vadesi gelmemiş bir ticari senet bedelinden, vade tarihine kadar olan süreye tekabül eden faiz, komisyon ve bunlar üzerinden BSMV gibi yasal kesintilerin düşülmesinden sonra kalan bakiyenin ödenmesine imkan veren nakdi bir kredidir.

* Senet portföyü geniş ve kısa süreli nakit ihtiyacı olan işletmeler, vadesi gelmemiş senetlerini vererek nakde çevirebilirler.

Döviz Kredileri

- Döviz Kredisi, ihracat veya ihracat sayılan satış ve teslimler ile döviz kazandırıcı faaliyetlerde bulunan firmalara, ihracat taahhüdünün yerine getirilmesi koşulu ile kullandırılan bir kredi türüdür.
- İhracatın finansmanında kolaylık sağlar.
- Bir döviz cinsi üzerinden faiz belirlenerek alışı yapılır ve TL olarak kullanılır. Döviz kullandırılması özel şartlara tabidir (Yurtdışında döviz ödenmesi gereken haller vb.)
- Spot ya da rotatif olarak kullanılması mümkündür. Rotatif olması durumunda faiz tahakkuku 3 aylık dönemler halinde gerçekleşir.

Döviz Kredileri

- İhracat taahhüdü içerdiği için, taahhüt yerine getirildiği takdirde vergi, resim, harç ve fon muafiyeti vardır.
- Döviz kredisi, döviz dönüşü olan işletmelerin finansmanı için uygundur. Kredi anapara ve faizlerinin döviz ile ödenmesi gereklidir.
- Döviz kredi faiz oranı, banka ve müşteri arasında serbestçe belirlenebilir. (libor + spread+banka ücret ve komisyon)

Döviz Endeksli Krediler

- Limiti belli bir döviz cinsine endekslenen ve bu limitle sınırlı olarak borçlanma tarihindeki döviz alış kurları üzerinden TL olarak ödenen, geri ödemesi ve faizi endekslenen döviz cinsi ve tutarına göre hesaplanarak TL cinsinden ödenen kredileridir.
- Döviz kredilerinden farklı olarak, ihracat taahhüdü sözkonusu olmadığından taahhüt açığı ve yaptırım yoktur.

Eximbank Kredileri

- İhracatın geliştirilmesi ve ihracatçıya daha ucuz finansman sağlanması amacıyla Türkiye İhracat Kredis Bankası A.Ş. (Eximbank) tarafından hazırlanan çeşitli kredi paketleri bankalar aracılığı ile ihracatçılara, ihracat taahhüdü karşılığında kullanılır.
- Bu krediler vergi, resim, harç ve fondan muaf oldukları için ucuz kaynaklı fon imkânı sağlarlar. Bu nedenle diğer ihracat kredileri karşısında da fiyat avantajı vardır.
- Eximbank Kredileri, mal sevkinden önce Türk Lirası ya da döviz olarak kullanılabilir.

Gayri Nakdi Krediler:

Teminat Mektubu

- Teminat mektubu; borçlunun alacaklıya karşı üstlendiği yükümlülüğün yerine getirilmesini garanti etmek üzere banka tarafından alacaklıya verilen mektuptur.
- Bu mektup ile, banka, borçlunun üzerine aldığı yükümlülüğü alacaklı ile arasındaki sözleşme koşullarına uygun olarak yerine getirmemesi halinde alacaklının talebi ile, hiçbir itiraza gerek kalmadan teminat mektubunda yazılı olan tutarı alacaklıya ödemeyi taahhüt etmektedir.
- **Yurt dışı ticari işlemlerde**, yurt dışındaki muhataba olan taahhütlerin yerine getirilmesi hakkında **harici garanti mektubu** düzenlenir

Teminat Mektubu

- İşin niteliğine göre süreli ya da süresiz olarak düzenlenebilir.
- Faiz yerine, mektubun vadesi ve türüne göre belirlenen oranlar üzerinden özel durumlar dışında 3 ayda bir teminat makbuzu komisyonu tahsil edilir.
- İşletme açısından, nakit teminat ödemedен iş yapabilmeyi mümkün kılar.
- Muhatap açısından güven sağlar.

Teminat Mektubu

- Teminat mektupları şekil, süre, limit ve...
- **Geçici teminat mektupları**; resmi dairelere karşı bir iş almak için ihaleye katılanlara, şartname koşullarına uyacaklarını teminat altına almak amacı ile verilen mektuplardır.
- **Kat'i teminat mektupları** ;işin anlaşmaya uygun olarak yapılacağını garantileyen, yapılmadığında talep edilecek zararın karşılanacağını ifade eden mektuplardır.
- **Avans teminat mektupları**; resmi daireden alınan iş için resmi daire tarafından verilecek avans ödemelerini teminat altına almaya yönelik mektuplardır

Kabul Kredileri

- Bu krediler, bankaların, özellikle dış ticaretin finansmanında ithalatçıya açtıkları kredi türüdür. Bir tür **ithalat kredisidir**.
- Bu tür kredilerde, ihracatçı tarafından ithalatçı üzerine çekilen bir poliçe söz konusu olmaktadır. Satıcı mal bedelinin ödenmesini garantilemek için ithalatçının bankasının poliçeyi kabul etmesini ister. Poliçenin banka tarafından kabul edilmesi ve vadesinde ödemenin garanti edilmesi sonucu ithalatçı lehine gayri nakdi bir kredi açılmış olur.
- İhracatçı ve ithalatçının anlaşmasına göre mal bedeli, yüklemeden belirli bir süre (1ay,3ay, 6 ay, 9 ay vb.) sonra ödenebilir.

Akreditif Kredisi

Akreditif; bir bankanın, ithalatçının talep ve talimatı ile ya da kendi adına hareket ederek,

- belirli bir tutara kadar,
- belirli bir süre içinde,
- belirli belgeler karşılığında ve öngörülen şartların yerine getirilmesi kaydıyla, ihracatçıya ödeme yapacağını, ihracatçı tarafından keşide edilen poliçeleri kabul veya iştira edeceğini ihracatçıya karşı taahhüt etmesidir.

- Akreditif gayri nakdi bir kredidir ve uluslar arası havale niteliğindedir. Bankalar belirli tutarda komisyon alırlar.

-Akreditif ithalatçının bankası tarafında açılır.

-İhracatçı malları gönderip, akreditifte belirtilen koşulları yerine getirip gerekli belgeleri bankaya sunduğunda mal bedelini tahsil eder.

-Akreditif kredisi, işletmelere cari hesap kredisi gibi, banka tarafından yapılan inceleme ve değerlendirmelerden sonra açılır. Akreditif kredilerinde genellikle bankalar, işletmelerden menkul ve gayri menkul olarak teminat alırlar.

Akreditif Kredisi

Akreditifin açılmasıyla, malın ithalatçısının akreditif şartlarını yerine getirmesi arasında **geçen bir süre** söz konusudur. Eğer, akreditif açılırken, banka, ithalatçıdan, mal bedelini talep etmemiş ve malların tutarını, ihracatçıya transfer yapılacağı gün talep ediyorsa, ithalatçıya **akreditif kredisi** açılmış demektir.

- Böylece, akreditif tutarının akreditif açıldığında banka tarafından **peşin alınmamasıyla**, müşteriye kredi sağlanmaktadır. Müşteri, mal tutarını bankaya yatırmadıkça, gümrüklerden malını çekmek için gerekli belgeleri alamayacaktır. Bu nedenle, söz konusu belgeler, bankanın açmış olduğu kredinin ek güvencesini de oluşturur.
- Malların yüklendiği ile ilgili bilginin bankaya gelmesi durumunda, akreditif tutarının tamamı bankaya yatırılırsa, akreditif kredisinin işletmeye **maliyeti yoktur**. Akreditif tutarının tamamı yatırılmazsa, kalan tutar için faiz işlemeye başlar.

Referans Mektupları

- Referans mektupları; genelde inşaat ve taahhüt işleri ile uğraşan kredili müşterilerden, işe yetecek kredi ve nakit gücüne sahip olup olmadıklarını saptamak amacıyla istenmektedir.
- Referans mektupları, TL veya yabancı para olarak düzenlenebilir.

AVANS

- İşletmelerin, gelecekte üretip satacakları mal ve hizmetler için, bugünden müşterilerinden avans adı altında, mal ve hizmet bedelinin bir kısmını peşin almalarıdır.
- Genellikle, rekabetin az olduğu sektörlerde faaliyet gösteren ve sipariş üzerine çalışan işletmeler işletmeler tarafından kullanılır.

4. STOKLAR KARŞILIĞI KREDİ

- İşletmelerin, stoklarını karşılık göstererek, menkul rehni hükümleri çerçevesinde, bankalardan kredi temin etmesidir.
- Stok kredilerinde, kredi konusu rehin alınacak emtianın bazı özellikler taşıması gereklidir:
 - Depolamaya elverişli olması, ambalajının kusurlu olmaması,
 - Kolayca bozulacak veya değer kaybedecek olmaması,
 - Piyasada her zaman aranan ve sürümü kolay bir emtia olması,
 - Spekülatif amaçla stoklanmamış olması,
 - Rehin verenin mülkiyetinde olması, başkasına satılmış veya haczedilmiş olmaması.

Stoklar Karşılığı Kredi

- Stoklar iki şekilde karşılık gösterilebilir:

1. Koşulsuz Menkul Rehni : İşletmenin stokları üzerinde her türlü tasarrufa sahip olduğu fakat, bankanın haciz hakkının şimdiki ve gelecekteki bütün stokları kapsadığı rehin türüdür.

2. Koşullu Menkul Rehni : Malların seri numaralarının alındığı, belirli bir yerde saklandığı, kullanımının bankanın iznine tabi olduğu rehin türüdür.

FINANSMAN BONOSU

- Anonim ortaklıklar, özelleştirme kapsamına alınanlar dahil kamu iktisadi teşebbüsleri, mahalli idareler ile bu idarelere ilgili özel mevzuat uyarınca faaliyet gösteren kuruluş idare ve kredi değeri yüksek işletmeler tarafından ihraç edilen kısa vadeli borçlanma senetleridir.
- Vadeleri, 60 günden az, 720 günden fazla olmamak üzere, 30 gün ve katları şeklinde belirlenir.
- Küpür büyüklüğü 5 TL'den az olamaz.
- Finansman bonoları iskonto esasına göre satılmaktadır.
- Finansman bonolarının satış fiyatı bileşik iskonto yöntemine göre hesaplanabilir.

MENKULLEŞTİRME

- Menkul kıymetleştirme, alacaklar ve benzeri varlıklar karşılık gösterilerek ihraç edilen, kısa vadeli, teminatlı borç senetleridir.
- 1970'li yıllarda, ABD'de ipoteğe bağılı menkul kıymetlerin ihracıyla başlamış, daha sonraları finansal kiralama alacakları ve kredi kartı alacakları menkulleştirmeye konu olmuştur.
- Türkiye'de 1992 yılında mevzuata girmiş, bu tarihten itibaren kullanılmaya başlanmıştır.

VDMK

- Varlığa Dayalı Menkul Kıymet (VDMK), menkulleştirmenin Türkiye'deki uygulaması olup, ihraççıların kendi ticari işlemlerinden doğan alacakları veya temellük edecekleri alacakları karşılığında ihraç edilen kıymetli evraklardır.
- VDMK, doğrudan veya alacakların temellükü suretiyle dolaylı olarak ihraç edilebilir.

VDMK'ya Konu Alacak Türleri

- Tüketici Kredileri
- Konut Kredileri
- Finansal Kiralama Sözleşmelerinden Doğan Alacaklar
- İhracat İşlemlerinden Doğan Alacaklar
- Taksitli Satışlardan Doğan Alacaklar

DİĞER KISA VADELİ FON KAYNAKLARI

- Ödenecek Giderler
- Ödenecek Vergi, Resim ve Sigorta Primleri
- Depozito ve Teminatlar

Diğer KVF Kaynakları

- **Ödenecek giderler:** İşletmeler aldıkları mal ve hizmetin, elde ettikleri faydaların bedelini hemen ödemeyip belli bir süre sonunda ödeme yaptıklarında, bu zaman içinde kısa vadeli fon temin edilmiş olunmaktadır.
- **Ödenecek vergi, resim ve sigorta primleri:** İşletmelerin vergi, resim ve sigorta primlerini yasal çerçevede belirli bir süre sonra ödemesi veya gecikme zammı ve faizini kabullenerek gelecekteki bir tarihte ödemesi, kısa vadeli bir fon kaynağı yaratmaktadır.
- Müşteriden tahsil edilen KDV
- Ödenecek gelir vergisi
- Çalışanlar için yapılan sigorta kesintileri gibi

Diğer KVF Kaynakları

- **Depozito ve teminat alıntısı:** Bayiler aracılığı ile satış yapan işletmeler onlardan teminat alarak, fon kaynağı yaratabilir.
- Özellikle meşrubat sanayiindeki işletmeler, yeni müşterilerinden depozito alarak önemli fon kaynağı yaratabilir.

FACTORING

FACTORING

- **Factoring**, kredili satış yapan işletmelerin, bu satışlardan doğan **kısa vadeli** alacak haklarının "factor veya factoring şirketi" olarak adlandırılan kuruluşlar tarafından satın alınması işlemidir.
- Factoring, alacakların vadesinden önce tahsil edilmesi nedeniyle, işletmelere fon sağlama olanağı veren bir finansman yöntemidir.
- Factoring yöntemiyle, işletmeler, alacakların **tahsil edilememe riskini** veya **geç tahsil edilme riskini** factoring şirketlerine devretmektedir.

Factor Kuruluşun İşletmelere Sunduğu Hizmetler

1. Muhasebe kayıtlarının tutulması
2. Kredili satışlardan doğan alacakların vadesinde tahsil ve takip edilmesi
3. Alacakların tahsil edilememesi halinde doğacak kayıpların karşılanması
4. Finansman sağlanması
5. Potansiyel ve mevcut müşterilerin mali durumları hakkında bilgi toplanması ve piyasa araştırmaları yapılması

Factor Kuruluşların Fonksiyonları

- Factor kuruluşların fonksiyonlarını 3 ana başlık altında toplayabiliriz.
 1. Garanti
 2. Tahsilat ve Muhasebe
 3. Finansman

Garanti Fonksiyonu

- Factor kuruluşun, **alacakların tahsil edilememe riskini** garanti etmesidir.
- Alacaklar, factoring sözleşmesinde belirtilmiş limitler dahilinde garanti edilmektedir.
- Factor kuruluşlar, borçlunun ödeyeceğinden emin olmadıkları alacaklara garanti vermezler.
- Satıcı ile ilgili sorumluluklar garanti kapsamı dışında tutulmaktadır.

Tahsilat ve Muhasebe Fonksiyonu

- **Tahsilat fonksiyonunda**, factor, alıcıların kredibilitelerini tesbit etmeye ve alacakları vadesinde tahsil etmeye çalışmaktadır.
- **Muhasebe fonksiyonu**, alıcılarla ilgili muhasebe kayıtlarının factor tarafından tutulmasıdır.
- Bu hizmetlerin factor tarafından yapılması, işletme yöneticilerine zaman ve para tasarrufu sağlayacaktır.

Finansman Fonksiyonu

- Factoring yoluyla alacakların finansmanında, ön ödeme yöntemi ve iskonto yöntemi olmak üzere iki yöntem kullanılmaktadır.
- **Ön ödeme yönteminde**, alacak tutarının belli bir kısmı (%70-80) peşin olarak ödenmekte, geriye kalan kısım, vade sonunda, faiz ve komisyonlar düşüldükten sonra ödenmektedir.
- **İskonto yönteminde**, alacakların peşin değeri hesaplanıp, bu değerden factor kuruluşun komisyon tutarı ve yaptığı masraflar düşülerek, kalan tutar müşteriye ödenmektedir.

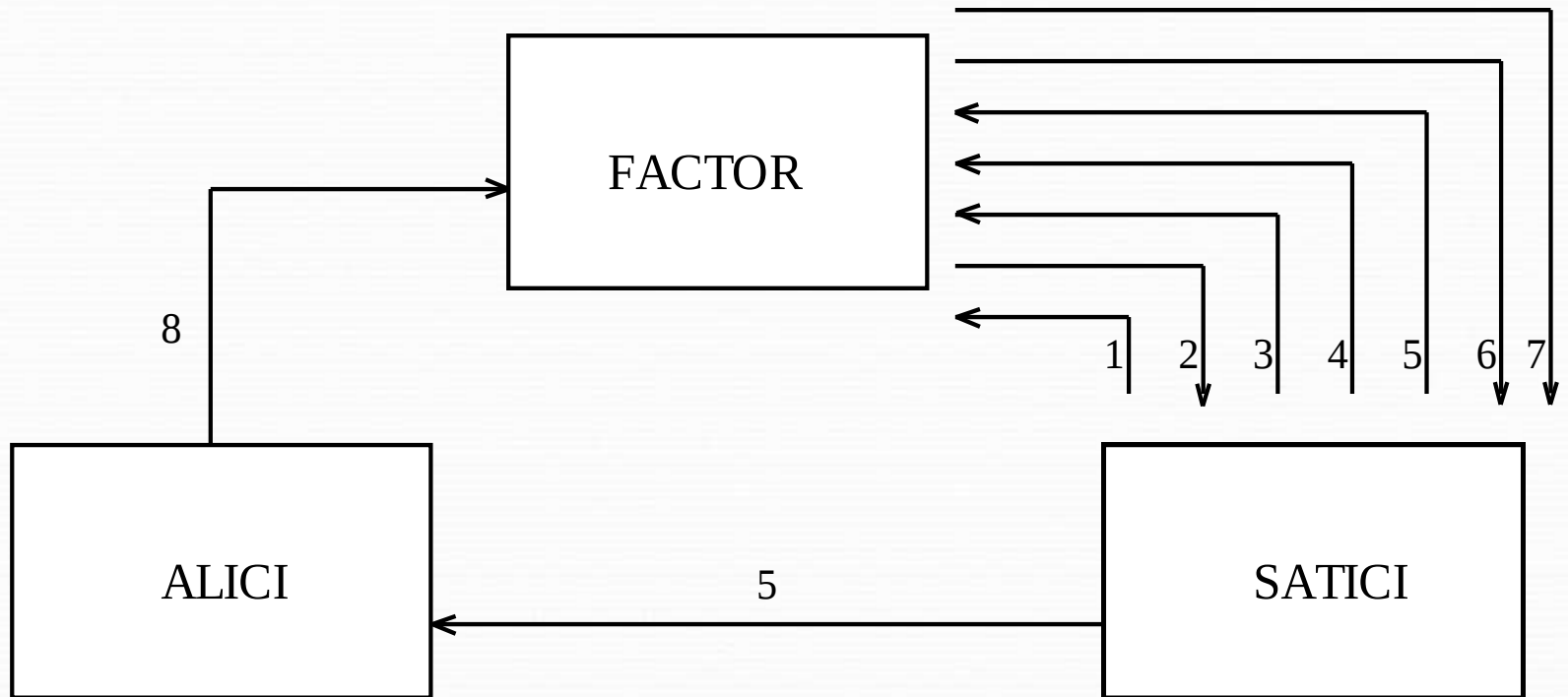
Factoring'de Taraflar

- Yurt içi factoring'de üç taraf vardır:
 1. Satıcı İşletme
 2. Factoring Şirketi
 3. Borçlu İşletme

Factoring'de Taraflar

- Yurt dışı factoring'de dört taraf vardır:
 1. Satıcı İşletme
 2. Factoring Şirketi
 3. Borçlu işletme
 4. Muhabir Factoring Şirketi

Factoring'ın İşleyişi



Factoring'ın İşleyişi

1. Satıcı işletmenin factor'e başvurması
2. Gerekli inceleme sonrası, factor'ün işletmeye teklifi
3. Factoring sözleşmesi
4. Alınan siparişlerin factor'e bildirilmesi ve onaylanması
5. Malların müşteriye gönderilmesi
6. Faturaların factor'e temlik
7. Factor'ün satıcıya ön ödeme yapması
8. Fatura bedelinin alıcıdan tahsili

Factoring'ın Üstünlükleri

- İşletmeler, alacaklarını tahsil edememe veya geç tahsil etme risklerini, factor'e devretmektedirler.
- Yurt dışı factoring'de; ticari, politik, transfer ve kur riskleri de factor'e devredilmektedir.
- Ön ödemeli factoring'de, işletmelere finansman sağlanmaktadır.

Factoring'ın Üstünlükleri

- Factoring, vadeli satışları ve müşterilere tanınan vadeyi arttırarak, işletmenin satışlarını ve rekabet gücünü artırır.
- Alacak yönetiminin factor'e devredilmesi, zaman ve maliyet tasarrufu sağlar.
- Muhasebe kayıtlarının factor tarafından tutulması, satıcı işletmeye, kolaylık ve tasarruf sağlar.

Factoring'ın Sakıncaları

- Yapılan satışların değeri küçük ve fatura sayısı çoksa, factoring'ın maliyeti yükselebilir.
- Alacak haklarının satışı, piyasada bazı işletmelerin güven kaybetmelerine neden olabilir.
- Alacakların satışının bazı iş kollarında uygulama olanağı olmayabilir.

FACTORING'İN MALİYETİ

- Factoring'in işletmelere iki tür maliyeti vardır:
 1. Hizmet bedeli olan komisyon maliyeti
 2. İskonto bedeli olarak finansman maliyeti

Komisyon Maliyeti

- Faktor, sunmuş olduğu kredibilite araştırması, üstlendiği risk ve tahsilat Yönetimi hizmetleri karşılığında satıcının devretmiş olduğu alacakları üzerinden bir komisyon alır.
- Bu komisyon oranı; alıcı sayısı, alıcı riski, fatura büyüklüğü ve sayısı, vade, satıcının taahhüt ettiği yıllık ciro gibi unsurlara göre belirlenir.

Finansman Maliyeti

- İskonto oranı olarak finansman maliyeti, müşteriye vadeden önce yapılan ön ödemenin maliyetidir.
- İskonto bedeli, ön ödeme tarihinden tahsilata kadar geçen süre için kullanılan fona uygulanan, piyasa koşullarına göre belirlenen ücret oranıdır.

ZİNCİR FACTOR KURULUŞLARI

- Uluslararası factoring'de, yerel factor ile muhabir factor kuruluşlar arasında işbirliğini sağlamak amacıyla, uluslararası alanda factor kuruluş ağları oluşturulmuştur. Bu kuruluşlara, zincir factor kuruluşları denilmektedir.
- Başlıca zincir factor kuruluşlar şunlardır:
 1. Factors Chain International (FCI)
 2. International Factors Group (IFG)
 3. Heller International Group
 4. Lombard Nat West Commercial Services

ORTA VADELİ FON KAYNAKLARI

- Orta vadeli fon kaynakları, genellikle vadeleri 1-5 yıl arası olan fonlardır. Bazı ülkelerde, 8 yıla kadar olan fonlar da orta vadeli fon kapsamında değerlendirilmektedir.
- Orta vadeli fonlar, işletmelerde devamlılık taşıyan fon gereksinimleri için kullanılır.

Orta Vadeli Fon Kaynakları

- Orta Vadeli Banka Kredileri
- Sigorta Şirketlerinin Orta Vadeli Kredileri
- Makine ve Teçhizat Karşılığı Orta Vadeli Kredi
- Leasing
- Forfaiting

Orta Vadeli Banka Kredileri

- Vadeleri 1-5 yıl arası olan banka kredileridir.
- Genellikle, kredi veya borç sözleşmesi yapılır.
- Orta vadeli borçların ödenmesi, ödeme planına uygun olarak üç aylık, altı aylık veya yıllık olarak yapılır.
- Orta vadeli kredilerde, maddi teminattan çok, işletmenin ödeme gücü üzerinde durulmaktadır.

Orta Vadeli Banka Kredileri

- Orta vadeli kredi veren bir banka, verdiği krediyi emniyete almak için, kredi sözleşmesinde genellikle kredi vereni koruyucu hükümler yer alır.
- Kredi vereni koruyucu hükümler arasında, kar payı dağıtımı, sermaye mallarına yatırım, çalışma sermayesi, maaş ve ücretler vb. ile ilgili sınırlamalar yer alabilir.

Makine Ve Teçhizat Karşılığı Orta Vadeli Kredi

- İşletmelerin, makine ve teçhizatlarını karşılık göstererek, orta vadeli kredi kullanmalarıdır.
- Makine ve teçhizat karşılığı fon sağlanırken, en önemli özellik, teminat olarak gösterilen teçhizatın pazarlanabilirliğidir.
- Genellikle, kredinin geri ödenmesi, teçhizatın amortisman süresi göz önüne alınarak yapılmaktadır.



LEASING

Leasing

- Leasing, belirli bir süre için kiralayan ve kiracı arasında imzalanan ve üreticiden kiracı tarafından seçilip, kiralayan tarafından satın alınan bir malın, mülkiyetini kiralayanda, kullanımını ise kiracıda bırakan bir sözleşme olup, malın kullanımını belirli bir kira ödemesi karşılığında kiracıya bırakıldığı bir fonlama tekniğidir.

Leasing

- Leasing,

orta vadeli yatırım kredisi,

+

kiralama

+

taksitli satış

gibi üç değişik işlemin birleşmesinden oluşan ve bunlardan farklı bir nitelik gösteren, kendine özgü bir işlemdir.

- Leasing, işletme tesislerinden esas yararın, onların mülkiyetinden değil, kullanılmalarından doğduğu düşüncesine dayanmaktadır. Leasing işleminde, kiralama şirketi, hukuki mülkiyete; kiracı ise, ekonomik mülkiyete sahip olmaktadır.

Leasing'e Konu Olan Mallar

I) Maddi Varlıklar

- Büro malzemeleri
- Bilgisayar
- Tekstil makinaları
- Uçak, helikopter
- Gemi
- Otomobil
- İş ve inşaat makinaları, vinçler
- Otel tefrişatı
- Tıbbi cihazlar, komple hastaneler
- Matbaa makinaları
- Her türlü makina ekipman
- Komple fabrikalar
- Enerji tesisleri
- Altyapı yatırımları
- Kuru yük gemileri ve tankerler

Leasing'e Konu Olan Mallar

II) Gayrimaddi Varlıklar

Her türlü fikri ve sınai haklar

- Patent
- Marka
- Knowhow
- Peştemaliye (Şerefiye)

Leasing'de Taraflar

- Leasing Şirketi
- Kiracı
- Satıcı
- Teminat Sağlayan Kurum

Basit Bir Leasing Süreci

1. Kiralama yapmak isteyen işletme, kiralamak istediği yatırım malını satan işletme ile fiyat ve teslim şartlarını içeren bir **satış sözleşmesi** yapar.
2. Yatırımcı leasing şirketine başvurur. Leasing kuruluşu, yatırımın fizibilitesini, malın teknolojik durumu, ekonomik ömrü, kira süresi sonundaki satılabilirliği, müşterinin mali durumu ve ödeme koşullarını içeren, **teknik ve finansal bir değerlendirme** yapar. Değerlendirme sonunda, olumlu bir sonuç alırsa, yatırımcıya bir teklif verilir.

Leasing Süreci

3. Kira sözleşmesi yapılır.
Kira sözleşmesinde yer alan unsurlar:
- Kira süresi
 - Kiralanan varlığın modeli ve özellikleri
 - Kira tutarı ve ödeme dönemleri (TL-Döviz)
 - Kiranan varlığın bakım onarım hizmetleri
 - Sigorta
 - Dönem sona ermeden sözleşmenin feshine ilişkin cezai hükümler ve teminatlar
 - Sözleşmenin sona ermesi

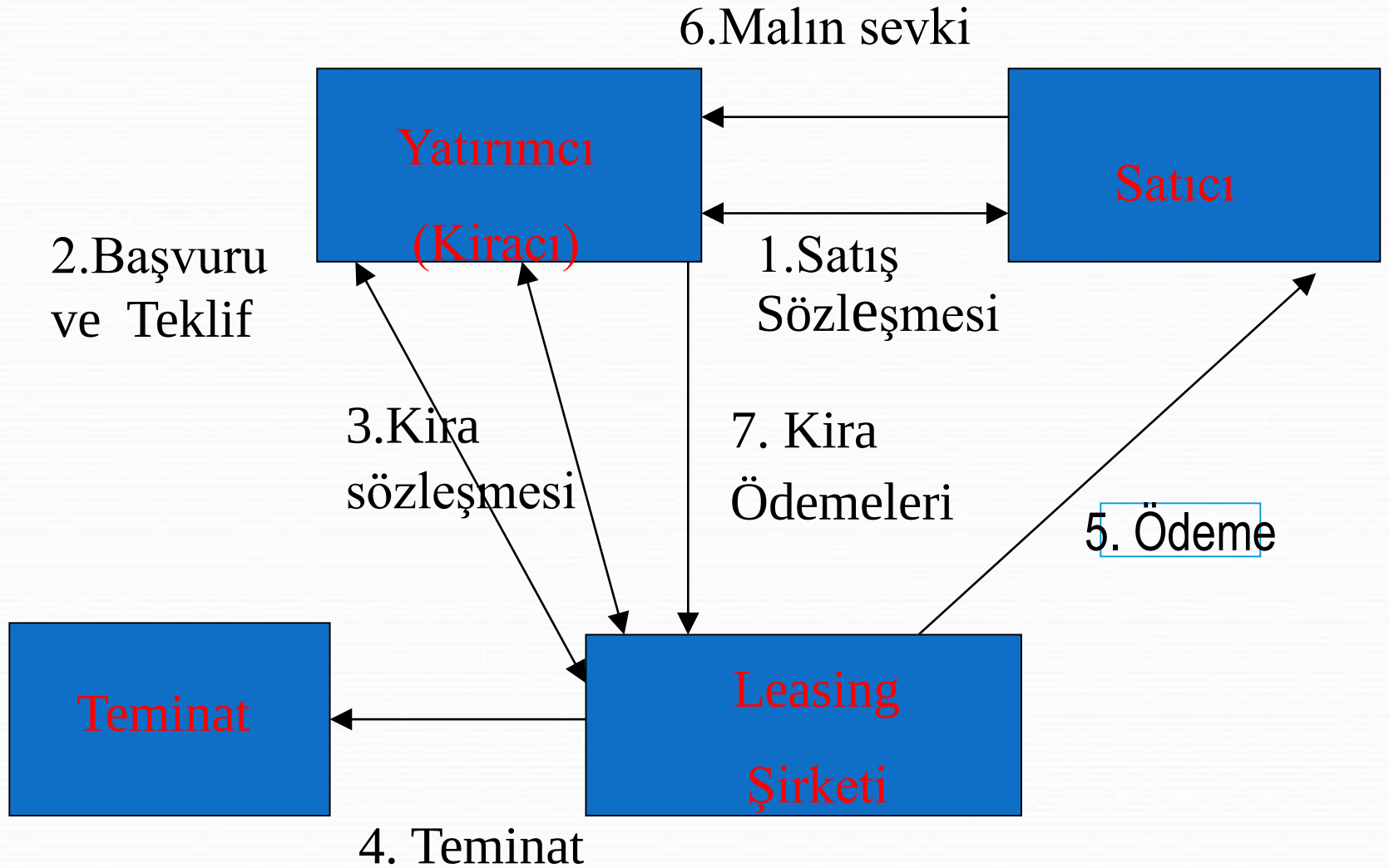
Leasing Süreci

4. Teminat: Gerekli görüldüğü taktirde, finansal kiralama şirketi, kiracıdan teminat talep edebilmektedir. Teminatlar, müşteri senetleri, ipotek veya kefalet senedi şeklinde olabilmektedir.
5. Ödeme: Leasing şirketi mal bedelini satıcı firmaya öder.
6. Mal yatırımcıya teslim edilir.
7. Sözleşmede belirtilen şekilde kira ödemleri yapılır.

Leasing Süreci

8. Kiralama süresi sonunda kiralama işlemi sona erer.
- Sözleşmede belirtilen bir ödeme karşılığında mala sahip olunabilir.
 - Mal geri verilir ve sözleşme sona erdirilebilir.
 - Kira sözleşmesi daha düşük ödemeler ile uzatılabilir.

Leasing Süreci



Leasing'in Faydaları

- Leasing **butik** bir finansman şeklidir: Yatırımcının nakit akımlarına ve ödeme gücüne göre esnek bir ödeme planı oluşturulabilir.
- % 100 finansman sağlanır.
- Leasing işlemleri son derece **basittir**. Banka kredileri ile kıyaslandığında daha **kısa sürede ve kolayca** tamamlanabilir.

Leasing'in Faydaları

- Önemli bazı vergi avantajları söz konusudur. Finansal kiralama sözleşmeleri Vergi, Resim ve Harç bağışıklığı vardır. Teminat olarak alınan, ipotek, teminat mektubu gibi kıymetli evraklar da aynı muafiyet kapsamındadır.
- Bazı varlıklar için KDV avantajı vardır. (%1)

Ticari araçlar %8 (2 yıl),
Üretim (4 yıl), tekstil (4 yıl) makineleri %1
Tıbbi cihazlar %1 (2 yıl),
Matbaa makineleri %1 (4 yıl),
Tarım makineleri %1 (2 yıl),

Binek araçlar %18 (4 yıl)
İş makineleri %1 (2 yıl)
Büro ve ofis ekipmanları %1 (4 yıl),
Gayrimenkul %1 (4 yıl),
Teknolojik ekipmanlar %1 (2 yıl)

Leasing'in Faydaları

- Leasing'de faiz ödemeleri gider olarak düşülmektedir.
- İşletmenin kredi kapasitesi saklı kalmaktadır.
- Satın alma durumunda kullanılacak fonlar, diğer alanlarda işletme sermayesi olarak kullanılabilecektir. Bu durumda işletmenin likiditesi artacak, bu da karlılığı arttıracaktır.

Leasing'in Sakıncaları

- Kiracı, kiraladığı malın **hurda değerinden** yoksun kalabilir.
- Yatırım malı üzerinde yapılacak her türlü değişiklik ya da yer değişikliği için Leasing şirketinden **izin** alınmalıdır.
- Kiralanan malın **değer artışından** faydalanılamaz.

Leasing'in Sakıncaları

- İşletmeler, leasing yaparak kullanım hakkını elde ettikleri varlıkların mülkiyetine sahip olmadıkları için, kiraladıkları varlıkları, borçlarına karşılık **ipotek** edemezler ve **teminat** olarak gösteremezler.
- Kiralanan malın yurt dışından ithal edilmesi durumunda, sözleşme ilgili döviz kuru üzerinden yapılacağından, kiracı taraf **kur riskine** maruz kalacaktır. Bu durum, kiracı açısından **maliyet artışına ve belirsizliğe** neden olabilecektir.

Faaliyet Kiralaması (Operasyonel-Hizmet- Servis)

- Kısa süreli kiralamadır.
(4yıldan az genellikle 2 yıl)
- Kiracı taraf önceden haber vermek koşulu ile süresi dolmadan sözleşmeyi fesh edebilir
- Gelişen teknolojinin yakından izlenmesi ve rekabet üstünlüğü sağlanması amacı ile kullanılmaktadır.
- İşletmenin olağan faaliyetleri için ihtiyaç duydukları varlıklar için ya da kiralanan varlıklar ile ilgili servis kolaylıklarından faydalanmayı sağlayan kiralama türüdür.

Faaliyet Kiralaması

- Konu olan mallar; teknolojik gelişime duyarlı ve bakım onarım, teknik hizmet gerektiren; bilgisayar, büro araç gereçleri, taşıt araçları, ve iş makinaları gibi varlıklardır.
- Bakım onarım, servis, uzman personel yetiştirme, kurs verme, sigortalama kiralayan tarafa aittir.
- Kiralayan taraf, malın üreticisi olabilir ve leasing'i bir pazarlama alternetifi olarak kullanabilir.
- Kiralamaya konu malların ikincil pazarı vardır.

Finansal Kiralama

- Kiralanan varlık ile ilgili tüm risklerin ve avantajların, bütün karların, sahibiymiş gibi kiracıya devredildiği kiralama türüdür.
- Yatırım mallarının finansmanına yöneliktir.
- Orta ve uzun vadelidir (2 yılın üzerindeki kiralamalar söz konusu).
- Bakım, onarım ve sigorta kiracıya aittir.
- Sözleşmenin feshi bazı kurallara bağlıdır.
- Bir anlaşmanın finansal kiralama sayılabilmesi için, Uluslararası Muhasebe Standartları Komitesi (IASC) tarafından belirlenen dört kriterden, en az birini karşılaması gerekmektedir.

Uluslararası Muhasebe Standartları Komitesi'nin Belirlediđi Kriterler

1. Kira süresi sonunda, malın mülkiyetinin kiracıya devrinin öngörölmesi,
2. Sözleşmenin kiracıya, kira süresi sonunda, makine teçhizatı o tarihteki beklenen piyasa fiyatının altında bir değerden satın alma hakkı vermesi,
3. Kira süresinin, varlığın tahmini ekonomik ömrünün en az % 75'ine (bizde %80) eşit olması,
4. Kira ödemeleri toplamının, kira süresinin başlangıcındaki bugünkü değerinin, malın piyasa değerinin en az %90'ına eşit olması,

Bu 4 unsurdan 1'i sözleşmede yer alıyorsa, bu durumda finansal kiralamadan söz edilir.

FORFAITING

FORFAITING

- ◆ **Forfaiting**, kredili ihracattan doğan, belirli bir ödeme planı çerçevesinde tahsil edilecek, orta vadeli alacakların vadesinden önce satılarak (kayıtsız şartsız ve cayılamaz şekilde), tahsil edilmesidir.
- ◆ Alacağın satıcısına **forfaitist**, devralan kuruluşa **forfaiter** denir.
- ◆ Forfaiter bir banka ve bu alanda uzmanlaşmış bir finansal kurumdur.
- ◆ Forfaiting'e konu alacaklar, senetli veya senetsiz olabilir. Ancak, uygulamada poliçe ve bono gibi senetlerle temsil edilen alacaklar forfaiting'e konu olmaktadır.

FORFAITING

◆İhracatçılar, uzun vadeli mal satmaları nedeniyle maruz kaldıkları faiz, kur ve kredi gibi risklerden korunmak için forfaiting tekniğini kullanmaya başlamışlardır.

◆Forfaiting, **sevk sonrası ihracat finansman** tekniklerinden birini oluşturmaktadır. Tamamen ihracatçıyı koruyan bir finansman tekniğidir.

FORFAITING

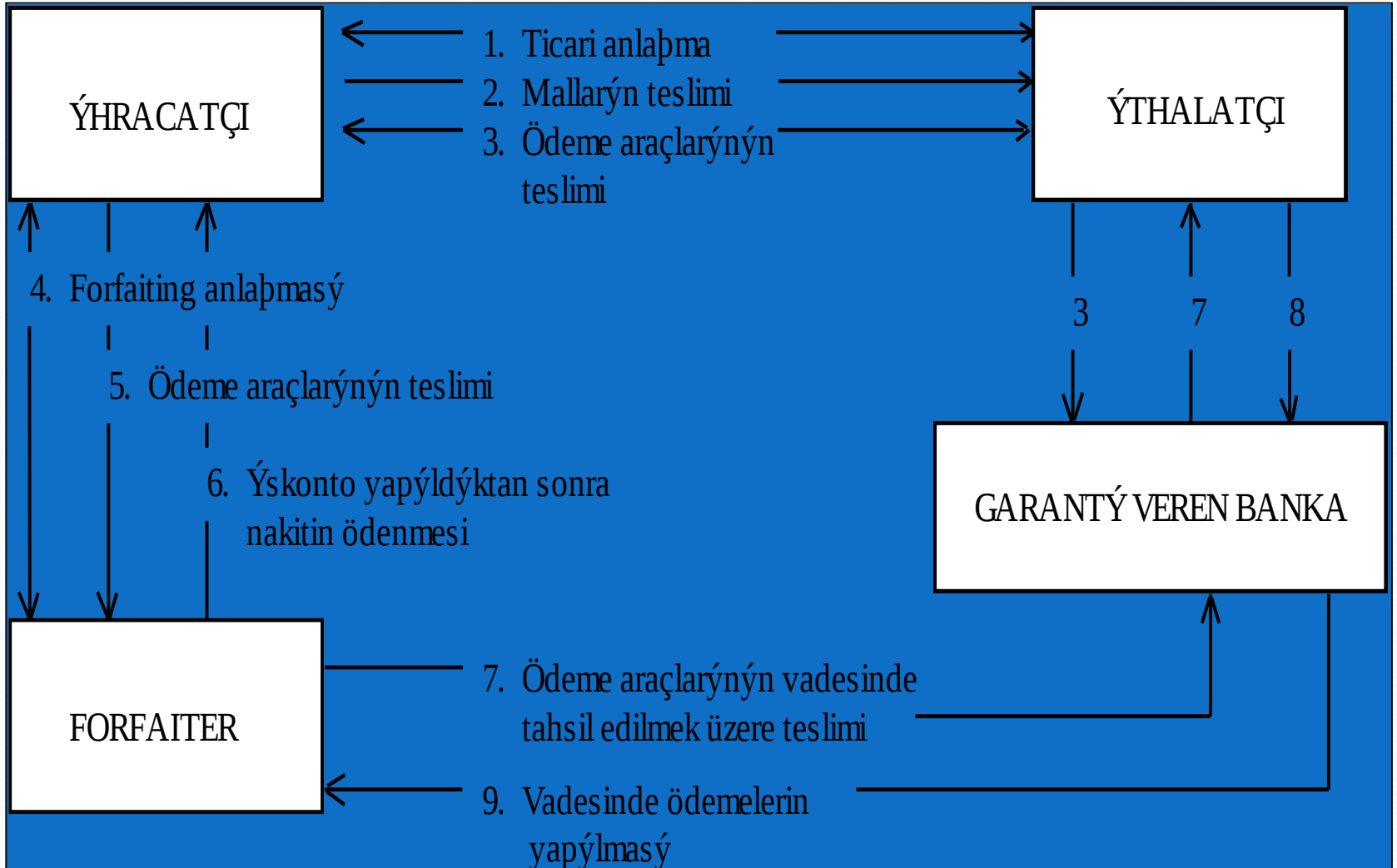
- ◆ Forfaiting, genellikle sermaye mallarının ihracatında kullanılmaktadır.
- ◆ Forfaiting'de vade, 6 ay ile 10 yıl arasında değişmektedir.
- ◆ Forfaiting işlemlerinde minimum tutar 100.000 \$ seviyesindedir.
- ◆ Forfaiting işlemlerinin ikincil piyasası vardır.
- ◆ Forfaiting işlemlerinde yaygın olarak, dolar, yen, sterlin gibi konvertibl paralar kullanılmaktadır.
- ◆ Londra, Zürih ve Frankfurt piyasaları, en gelişmiş forfait piyasalarıdır.

Forfaiting İşleminde Taraflar

◆ Forfaiting işleminde 4 taraf yer almaktadır:

1. İhracatçı işletme (forfaitist),
2. İthalatçı işletme,
3. Forfaiter (Genellikle ihracatçının bankası),
4. Garantör banka (İthalatçının bankası).

FORFAITING SÜRECİ



Forfaiting'in İhracatçı Açısından Üstünlükleri

- ◆ Alacağın tahsil edilememe riski, forfaiter'e devredilmektedir.
- ◆ Forfaiter, ihracatçıya, malın teslim tarihinden önce, sabit bir iskonto oranını garanti ettiği için, ihracatçı, iskonto maliyetini malın maliyeti içerisine dahil edebilmektedir.
- ◆ İhracatçı, döviz kuru, transfer ve faiz oranı risklerinden korunmaktadır.
- ◆ İhracatçının likiditesi artıp, nakit ihtiyacı azalmaktadır.
- ◆ İhracat kredi sigortasına gereksinim kalmamaktadır.

Forfaiting'in İhracatçı Açısından Sakıncaları

- ❖ İthalatçı ülkenin, bono, poliçe, garanti ve aval konusundaki mevzuatı, ihracatçı tarafından bilinmemesi, riskleri arttırır.
- ❖ Garantörün güvenilirliğinin ihracatçı tarafından forfaiter'a anlatılması, zaman alabilir.
- ❖ Forfaiting yoluyla finansmanda söz konusu olacak riskler, forfaiter tarafından üstlenildiğinden, bu tür finansmanın işletmeye maliyeti diğer finansman alternatiflerinden daha yüksek olabilir.

Forfaiting'in İthalatçı Açısından Üstünlükleri

- ◆ İşlemlerin basit olması ve hızlı gerçekleştirilmesi, ithalatçı açısından önemli bir üstünlük sağlamaktadır.
- ◆ %100 finansman sağlanır.
- ◆ Forfaiting finansmanı, sabit faizli bir finansmandır.
- ◆ Ödemeler hemen yapılmadığından, ithalatçının kredi kullanma kapasitesi saklı kalmaktadır.

Forfaiting'in İthalatçı Açısından Sakıncaları

- ◆ Aval ve garantiler, ithalatçının finansman maliyetini arttırmaktadır.
- ◆ Forfaiter'in isteyeceği yüksek komisyon, ihracatçı kadar ithalatçının da aleyhinedir.
- ◆ Alınan mal ve hizmetlerle ilgili herhangi bir anlaşmazlık çıktığı zaman, ithalatçının verdiği bono ve poliçelerin ödenmesini durdurması mümkün değildir.

Forfaiting İle Factoring Arasındaki Farklılıklar

Factoring

- Devamlı bir işlemdir.
- %80 kadar finansman sağlar.
- Sadece fatura yeterlidir.
- Banka avalı gerekmez.
- İkinci pazarı yoktur.
- Vade 180 güne kadardır.
- Çalışma alanı tüketim mallarıdır.

Forfaiting

- Bir defalık işlemdir.
- %100 finansman sağlar.
- Poliçe ve bono istenir.
- İkincil pazarı vardır.
- Vade 180 günden 10 yıla kadar çıkabilir.
- Çalışma alanı yatırım mallarıdır.

UZUN VADELİ FON KAYNAKLARI

- Uzun vadeli fon kaynakları, genellikle, vadesi 5 yıldan uzun fon kaynaklarını kapsar.
- Uzun vadeli fonlar, sabit varlıkların finansmanı için kullanılır.
- Uzun vadeli fon kaynakları genellikle, sermaye piyasasından sağlanır.

Uzun Vadeli Fon Kaynakları

- Uzun Vadeli Banka Kredileri
- Tahvil İhracı
- Öz Kaynaklardan Sağlanan Fonlar
- Oto Finansman

Tahvil İhracı

- Tahvil, anonim şirketlerin ve kamu iktisadi kuruluşlarının çıkardığı, uzun vadeli borçlanma senetleridir.
- Ülkemizde, SPK ya göre tahvillerin vadesi 1 yılda az olmamak koşulu ile serbestçe belirlenebilir. Vade ekonomik koşullar doğrultusunda farklılaşmakla birlikte 30 yıla varan vadeli ihraçlar görülmektedir.
- İşletmeler, tahvillerin satışını kolaylaştırmak için, güvenceli, teminatlı, kara iştirakli, hisse senedine dönüştürülebilir vb. tahviller çıkarabilirler.

Tahvilin Üstünlükleri

- Yeni ortak alınmaması nedeniyle yönetim paylaşılmaz.
- Kredi için yapılan ödemeler vergi matrahından gider olarak düşülebilir.
- Finansal kaldıraç olumlu çalışıyorsa, öz sermayenin kârlılığı arttırılabilir.
- Yabancı kaynağa faiz ödemek, hisse senetlerine kâr payı ödemekten daha ucuz olabilir.

Tahvilin Sakıncaları

- Faiz ödemeleri işletmenin likiditesini bozabilir.
- İşletmenin kredi kullanımını arttığında kredinin maliyeti de artar.
- Alınan fonların belli bir tarihte geri ödenmesi söz konusudur.

Öz Kaynaklardan Sağlanan Fonlar

- İşletmelerin sahip veya ortakları tarafından, gerek kuruluş sırasında gerekse, daha sonra sermaye artışları ile konmuş olan sermaye, öz kaynaklardan sağlanmış olan sermayedir.
- Sermaye artırımını, bedelli ve bedelsiz olabilir.
- En önemli öz kaynak aracı, hisse senetlerinin halka arzıdır.

Bedelsiz ve Bedelli Sermaye Artırımı

- Bedelsiz sermaye artırımı, işletmelerin kendi iç kaynaklarını (emisyon primi, yeniden değerlendirme değer artışı, yedekler, duran varlık satışı, temettü) kullanarak yapmış oldukları ve ortaklarından ilave fon talep etmeden bedelsiz olarak hisse senedi dağıttıkları sermaye artırım türüdür.
- Bedelli sermaye artırımı, işletmelerin dış kaynaklardan temin etmiş oldukları yeni kaynaklar karşılığında, yeni hisse senedi dağıttıkları sermaye artırım türüdür. Mevcut ortakların, öncelikli satın alma hakkına, rüçhan hakkı denilmektedir.

Öz Kaynaklardan Finansmanın Üstünlükleri

- Bu fonlar karşılığında, faiz gibi sabit bir ödeme yapma zorunluluğu yoktur.
- Bu şekilde sağlanan fonların kullanımı, yabancı kaynakta olduğu gibi zamanla sınırlı değildir.
- Ortakların koyduğu sermaye, kredi verenler için bir güvencedir.
- Öz sermaye sahipleri yönetimde söz hakkına sahiptir.

Öz Kaynaklardan Finansmanın Sakıncaları

- İşletmenin mevcut ortakları, yeni ortak alınması ile, oy haklarını bölüşmek zorunda kalır.
- Net kârın paylaşılmasında, yeni ortaklar, mevcut ortaklarla eşit haklara sahip olabilir.
- Kâr payları, tahvil faizi gibi, vergi matrahından işletme gideri olarak düşülemez.

Hisse Senedi - Tahvil

Hisse Senedi

- Ortaklık sağlar.
- Sonsuz vadelidir.
- Hisse senedinin getirisi, kar payı ve değer artış kazancıdır.
- Kar payları vergi matrahından düşülemez.
- Riski yüksektir.
- İşletmenin tasfiyesi durumunda, öncelikle borçlar ödenir, kalan tutar hisse senedi sahiplerine dağıtılır.

Tahvil

- Alacaklılık sağlar.
- Belirli bir vadesi vardır.
- Getiri; faiz ve değer artış kazancıdır.
- Ödenen faizler, vergi matrahından düşülür.
- Riski daha düşüktür.
- Tasfiye durumunda, önce borçlar ödenir.
- Faizler ve anapara ödenmediğinde, tahvil sahipleri, işletmenin iflasını isteyebilir.

Oto Finansman

- Oto finansman, bir işletmenin elde ettiği kârın tümünü veya bir kısmını dağıtmayarak işletme bünyesinde bırakmasıdır.
- Oto finansman iki şekilde yapılabilir.
 - Açık oto finansman,
 - Gizli oto finansman.

Açık Oto Finansman

- Açık oto finansman kapsamına giren kalemler;
 - ✓ Dağıtılmayan karlar,
 - ✓ Yedek akçelerler
 - ✓ Karşılıklar (Amortismanlar, Şüpheli alacaklar karşılığı, Stok değer kaybı karşılığı vb.) dır.
- Dağıtılmayan karlar; işletmenin elde ettiği karın bir kısmının ya da tamamının dağıtılmayıp işletmede kullanılmak üzere bırakılması sonucu oluşan fonlardır.

- Yedekler; kar yedeği ya da sermaye yedeği şeklinde olabilir.
- **Kar yedeği ya da yedek akçe;** işletmede ileride doğabilecek zararları ya da masrafları karşılamak üzere ihtiyatlılık ilkesi doğrultusunda kardan ayrılan ve işletmede bırakılan fonlardır. Kanuni yada ihtiyari olabilir.
- Örneğin TTK'ya göre, Aş'ler; ödenmiş sermayenin %20'sine ulaşıncaya kadar, her yıl kardan %5 birinci tertip kanuni yedek akçe ayırmak zorundadırlar. Ayrıca, ortaklara ve kardan pay alma hakkına sahip diğer kişilere dağıtılmasına karar varilen kaarın %10'u kadar ikinci tertip yedek akçe ayırmak zorundadırlar.
- Ayrıca, ana sözleşmede belirtilen hükümler doğrultusunda, çeşitli amaçlar için kullanılmak üzere ihtiyari yedek ayırmak da mümkündür.

- İşletmeler **sermaye yedekleri** de ayırabilirler:
- **Hisse senedi ihraç primleri:** yeni ihraç edilen hisse senetlerinin nominal değeri üzerinde satışa sunulması durumunda, satış fiyatı ile nominal değer arasındaki fark hisse senedi ihraç primi olarak sermaye yedeklerinde tutulur.
- **Hisse senedi iptal karları:** sermaye taahhüdünü yerine getirmeyen ortağın hisse senedi iptal edilerek işlemeye yeni ortak alınmakta, taahhüt edilen tutar ile yeni ortağın ödediği tutar arasındaki fark işletmeye kaynak yaratmaktadır.

Karşılıklar

- İşletme varlıklarının uğramış olduğu değer kayıplarını karşılamak için ayrılmış fonlara karşılık denir. Değer kaybına uğrayabilecek varlıklar, alacaklar stoklar ve sabit varlıklardır.
- Amortisman, stok değer düşüş karşılığı, şüpheli alacak karşılığı vb.
- Yedekler ve karşılıklar fon yaratma açısından benzer bir fonksiyon üstlenmesine rağmen, ayrılma işlemlerinde farklılık vardır. Yedeklerin ayrılması net kara bağlı olmakla birlikte, karşılıklar karlı ya da zararlı her durumda ve karın gerçekleşmesi beklenmeden ayrılmaktadır.

Gizli Oto Finansman

- Gizli oto finansman, gizli yedek akçe ayrılması yoluyla yapılır.
- Gizli yedekler, genellikle aktif değerlerin olduğundan düşük, amortisman oranlarının yüksek, şüpheli alacakların kabarık veya pasifteki borçların şişirilmesiyle yaratılır.